

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 8/2006
27.1.2006

Asia Irtisanominen

Päätös, johon haetaan oikaisua

poliisilaitoksen poliisipäällikön päätös 1.3.2005

Poliisipäällikkö on irtisanonut ylikonstaapeli Xn virkasuhteen päättymään kuuden kuukauden kuluttua päätöksen tiedoksisaamisesta. Lisäksi poliisipäällikkö on päättänyt jatkaa Xn 9.11.2004 alkanutta virantoimituksen pidättämistä irtisanomisajan.

Päätöksen mukaan käräjäoikeus on tuomiollaan 27.1.2005 tuominnut Xn törkeästä rattijuopumuksesta 60 päivän ehdolliseen vankeusrangaistukseen, jonka koeaika päättyy 31.12.2006 ja sen ohella 40 päiväsakkoon. Lisäksi X on määrätty ajokieltoon, jonka viimeinen voimassaolopäivä on 31.5.2005. Käräjäoikeuden päätös on lainvoimainen. Edellä olevan perusteella X on rikkonut velvollisuutensa poliisina ja virkamiehenä käyttäytyä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla ja virkasuhteen irtisanomiselle on katsottava olevan riittävän painava syy.

Oikaisuvaatimus

Poliisipäällikön päätös Xn virkasuhteen irtisanomisesta on kumottava.

Päätöstä tehtäessä ei ole otettu huomioon lainkaan sitä, miten yleisesti menetellään samaan rikokseen syylistyneiden muiden virkamiesten ollessa kyseessä eikä sitä, millaisia kasautuvia seurauksia siitä Xn tilanteessa aiheutuu. Kohtuullinen seuraamus olisi ollut huomautus tai varoitus.

Samanlaisesta rikoksesta tuomitut rikosoikeuden professori, kärjätuomari, kansanedustaja ja lukuisat muut virkamiehet on tuomittu vain heidän tekemästään rikoksesta ilman, että heidät on erotettu tai pidätetty virastaan.

Vaikka poliisipäällikön päätös on noudattanut poliisissa yleisesti käytettyä menettelyä, sitä ei olisi tullut kuitenkaan soveltaa kaavamaisesti ottamatta huomioon tapauksen yksilöllisiä erityispiirteitä. Näin ankaran ja täysin kohtuuttoman menettelyn ei voida katsoa kuuluvan oikeusvaltion periaatteisiin. Yleisen oikeustajun mukaan ei ole oikein eikä kohtuullista, että Xlle kärjääoikeuden tuomitseman rangaistuksen lisäksi on määrätty hallinnollinen seuraamus, joka on tosiasiallisesti monin verroin haitallisempi ja ankarampi rangaistus kuin kärjääoikeuden tuomitsema seuraamus.

Vaikka X on työskennellyt poliisina 33,5 vuotta, missään prosessin vaiheessa ei ole annettu arvoa hänen pitkälle virkauralleen. Irtisanominen on tapahtunut Xn ollessa sairauslomalla ja hän on syyllistynyt kysymyksessä olevaan rikokseen työajan ulkopuolella. X on irtisanomispäätöksen ajankohtana ollut 55 - vuotias ja hänellä olisi ollut työaikaa jäljellä enää runsaat kaksi vuotta ennen poliisin eläkeikää, joka on 58 vuotta. Irtisanomisen myötä Xn eläkeikä nousee 63 - 65 vuoteen.

Xn työkyky oli vuoksi vähitellen heikentynyt jo kauan ennen tapahtunutta. Viimeisen työvuoden aikana X on ollut työterveyslääkärin hoidossa sairauden takia. Xn rikos on tapahtunut hänen työkykynsä nähden liian kuormittavan työtilanteen aiheuttamien paineiden vuoksi. Sairauden ja rattijuopumuksesta alkaneen tapahtumasarjan aiheuttaman kriisin johdosta X on jatkuvassa hoidossa ja sairauslomalla, joka todennäköisesti päättyy työkyvyttömyyseläkkeen myöntämiseen.

Asian käsittely ja selvittäminen

Poliisilaitos on antanut vastineen. Rikos on tapahtunut 8.11.2004, jolloin X otettiin säilöön. Hän on 9.11.2004 jättänyt esimiehelleen hakemuksen virkavapauden saamiseksi sairauden perusteella päivälle 8.11.2004. Virkavapaus on 9.11.2004 myönnetty hakemuksen mukaisesti. Rattijuopumustapauksissa on poliisihallinnossa jokseenkin kategorisesti ollut käytäntönä irtisanominen virasta. Xn tultua tuomituksi törkeästä rattijuopumuksesta ei poliisipäällikkö katsonut olevan muita vaihtoehtoja kuin irtisanominen. Xn tapauksessa rikoksen seuraamukset ovat kasaantuneet hänen esittämällään tavalla huomioon ottaen varsinkin vanhuuseläkkeelle pääsyn siirtyminen usealla vuodella pitkän ja tunnollisen virkauran jälkeen.

X on antanut vastaselityksen ja liittänyt siihen lääkärintodistuksen. X on ollut rattijuopumustilanteen jälkeen shokkitilassa eikä hän ole ollut oikeustoimikelpoinen. Rattijuopumuksesta kiinnijoutuminen ja säilöön ottaminen on ollut traumaattinen tilanne ja X olisi tullut toimittaa työterveyslääkärille saamaan apua.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Valtion virkamieslain 14 §:n 2 momentin mukaan virkamiehen on käyttäydyttävä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla. Poliisiasetuksen 13 §:n 2 momentin mukaan poliisimiehen on virassaan ja yksityiselämässään käyttäydyttävä siten, ettei poliisin arvo siitä kärsi. Valtion virkamieslain 25 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen ei saa irtisanoa virkasuhdetta virkamiehestä johtuvasta syystä, ellei tämä syy ole erityisen painava.

Asiakirjoista saatava selvitys

Asiakirjojen mukaan X on työskennellyt poliisina eri tehtävissä vuodesta 1971 alkaen. Vuodesta 1997 alkaen hän on toiminut ylikonstaapelina poliisilaitoksen keskusta-alueen ja liikennekeskusten järjestyksestä vastaavan ryhmän esimiehenä, mitä ennen hän oli hoitanut esimiestehtäviä lukuisissa eri ryhmissä.

Käräjäoikeuden tuomion 27.1.2005 mukaan X on 8.11.2004 kuljettanut henkilöautoa nautittuaan alkoholia niin, että hänellä on ajon jälkeen ollut 0,89 milligrammaa alkoholia litrassa uloshengitysilmaa, ja olosuhteet ovat olleet sellaiset, että teko on ollut omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen turvallisuudelle. X on tuomittu törkeästä rattijuopumuksesta 60 päivän ehdolliseen vankeusrangaistukseen, jonka koeaika päättyy 31.12.2006. Vankeusrangaistuksen ohella X on tuomittu 40 päiväsakon sakkorangaistukseen ja hänet on määrätty ajo-kieltoon, jonka viimeinen voimassaolopäivä on ollut 31.5.2005.

X on 8.11.2004 tarkkuusalkometripuhallituksen jälkeen toimitettu poliisilaitokselle päihtyneitten säilöön. Seuraavana päivänä X on tehnyt hakemuksen virkavapauden myöntämiseksi sairauden perusteella päivälle 8.11.2004, mikä on 9.11.2004 myönnetty hakemuksen mukaisesti.

Työterveyshuollon erikoislääkärin 14.1.2005 päivätyn lääkärinlausunnon mukaan Xn on mainintoja sairauskertomuksessa jo 1990-luvulta alkaen ja on ilmeistä, että Xn sairaus on jatkunut jo pitkään. Erikoislääkäri on diagnosoinut Xn toukokuussa 2004, minkä jälkeen X on alkukesästä 2004 ollut sairauslomalla neljä viikkoa. Xn hoidon seuranta on toteutunut työterveyshuollon erikoislääkärillä kahden kuukauden välein.

Työterveyslääkärin 9.11.2004 päivätyn lääkärintodistuksen mukaan X on todettu työkyvyttömäksi ajalla 9.11.- 31.12.2004.

Selvityksen arviointi ja johtopäätökset

Virkamieslautakunta toteaa, että irtisanomisperusteen olemassaoloa arvioitaessa on otettava huomioon valtion palveluksessa olevien virkamiesten toisistaan poikkeaviin tehtäviin kohdistuvat erilaiset vaatimukset. Poliisin tehtävissä toimiviin virkamiehiin kohdistuu erityisiä vaatimuksia. Poliisin on myös vapaa-aikanaan käyttäydyttävä asemansa edellyttämällä tavalla. Kun X on syyll-

listynyt kysymyksessä olevaan törkeään rattijuopumukseen, hän on käyttäytynyt tavalla, joka ei vastaa hänen tehtäviään ja asemaansa.

Ennen kysymyksessä olevaa rattijuopumusrikosta XIIä on toukokuussa 2004 diagnosoitu sairaus, jonka johdosta hän on ollut ensin neljän viikon sairauslomalla ja myöhemmin hänen hoitonsa seuranta on toteutettu lääkäri- ja sairaanhoitajien kahden kuukauden välein. Vastaselitykseen liitettyyn lääkärintodistukseen perustuva työkyvyttömyys koskee rattijuopumustapahtuman jälkeistä aikaa. Xn terveydentilalla ei voida katsoa olevan olennaista merkitystä hänen käyttäytymisensä virkamiesoikeudelliseen arviointiin. Jälkikäteen 9.11.2004 rattijuopumuspäivälle myönnetyllä virkavapaalla ei ole asiassa vaikutusta. Xn kohtelulla tai hänen mahdollisella oikeustoimikelpoisuudellaan rattijuopumustilanteen jälkeen 8. tai 9.11.2004 ei ole myöskään merkitystä 1.3.2005 tehdyn irtisanomispäätöksen arviointiin.

Xn käyttäytymistä on pidettävä siinä määrin moitittavana, että hänen pitkästä virkaurastaan ja hänen terveydentilaansa koskevista selvityksistä huolimatta poliisipäälliköllä on katsottava olleen valtion virkamieslain 25 §:n 2 momentissa tarkoitettu erityisen painava syy hänen virkasuhteensa irtisanomiseen.

Päätös

Virkamieslautakunta hylkää oikaisuvaatimuksen.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion virkamieslaki 14 § 2 mom ja 25 § 2 mom
Poliisiasetus 13 § 2 mom.

Muutoksenhaku

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Puheenjohtaja

Heikki Jukarainen

Esittelijä

Ismo Räisänen

Virkamieslautakunnan päätös oli yksimielinen ja siihen osallistuivat puheenjohtaja Jukarainen sekä jäsenet Kulla, Paanetoja, Jalava, M. Nieminen, Komulainen, Sipiläinen ja varajäsen Lankinen.